

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 20C/264/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113217979
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Hvizdoš
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2015:3113217979.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín samosudcom Mgr. Petrom Hvizdošom v právnej veci navrhovateľky R.. Y. Š., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXXX/XX, E. V. L. proti odporcovi Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, takto

rozhodol:

I. Súd z r u š u j e rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, Košice, sp. zn. 3C/148/2012 zo dňa 19.01.2012.

II. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania vo výške 22 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku .

III. Odporca je p o v i n n ý zaplatiť na účet Okresného súdu Trenčín súdny poplatok z návrhu vo výške 331,50 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 18.07.2013 voči odporcovi domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku vydaného Arbitrážnym súdom Košice dňa 19.01.2012, sp. zn. 3C/148/2012. Predmetný rozhodcovský rozsudok jej bol doručený dňa 20.06.2013. V 30- dňovej lehote podala podľa ustanovenia § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov návrh na začatie konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku, z dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. c), t.j. preto, že popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Navrhovateľka v návrhu poukázala na niekoľko súdnych rozhodnutí, v ktorých sudy v prípade rozhodcovských doložiek judikovali ich nezákonnosť. Uviedla, že ani ona si rozhodcu osobitne nevyjedнала. Rozhodcovská doložka bola vopred naformulovaná v štandardnej zmluve. Miesto rozhodcovského konania si tiež jednostranne stanovil dodávateľ. Poukázala, že rozhodcovská doložka je neprijateľná aj z dôvodu, že ak rozhodcovské konanie vyvolá dodávateľ, tak sa mu musí podrobiť, a tak riešiť spor pred rozhodcom, ktorý je nepredvídateľný a má vážne pochybnosti o objektivnosti a nestrannosti rozhodcovského procesu. Podľa navrhovateľky si odporca vybral jediného rozhodcu, s ktorým je pravdepodobne v zmluvnom vzťahu a tento šablónovito rozhoduje o jeho návrhoch. Už len táto voľba je podľa navrhovateľky porušením práva na spravodlivý proces a spravodlivý súd. Ďalej navrhovateľka poukazuje aj na vzdialenosť rozhodcu oproti miestne príslušnému súdu spotrebiteľa. Navrhovateľka ďalej citovala v návrhu niekoľko súdnych rozhodnutí, rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 3CoE 29/2010, 20CoE/24/2011, rozhodnutie Ústavného súdu ČR IV. ÚS 174/02, rozhodnutie NS SR 6Cdo/1/2012, rozsudok Súdneho dvora ES C 40/08 Asturcom a ďalšie.

Odporca sa k podanému návrhu vyjadril v písomnom podaní zo dňa 15.11.2013, súdu doručenom 21.11.2013. Poukázal na skutočnosť, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný v súlade so zákonom č.

244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. Odporca uviedol, že podaná žaloba neodkazuje na konkrétne v zákone o rozhodcovskom konaní uvedené dôvody, a je z tohto pohľadu neúplná a absentujú v nej zákonné náležitosti. Uvádza, že v riadne a včas podanej žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku musí navrhovateľ uviesť aj dôvody, pre ktoré sa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku. Ďalej odporca poukázal na nesplnenie poplatkovej povinnosti zo strany navrhovateľky. Odporca je toho názoru, že predmetná vec nie je spotrebiteľským sporom, ale sporom o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v ktorom nejde primárne o spor medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ale o vecné preskúmanie postupu rozhodcovského súdu, a preto nejde o konanie, v ktorom by navrhovateľ ako spotrebiteľ bol oslobodený od súdnych poplatkov. K navrhovateľkou uvedenej argumentácii poukazujúcej na ustálenú judikatúru odporca poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 20CoE/24/2011 bolo Najvyšším súdom SR, sp.zn. 5Cdo/221/2011 zo dňa 30.07.2012 zrušené, rozhodnutie NS SR, sp. zn. 6Cdo/1/2012 (obdobne 6Cdo/3/2013, 2 Cdo/5/2012) boli vydané v exekučnej veci, kde neprebehlo riadne dokazovanie, čo odporca namietal aj na Ústavnom súde SR. V tejto súvislosti poukázal odporca aj na Nález Ústavného súdu SR, sp.zn. II. ÚS 499/2012 zo dňa 10.07.2013, a to aj z hľadiska aplikácie Smernice 93/13/EHS. V ďalšej časti svojho vyjadrenia sa odporca zaoberal rozhodcovskou doložkou. K navrhovateľkou namietanej neplatnosti rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve odporca poukázal na ustanovenie § 53 ods. 1 posledná veta Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého platí, že dovoľené sú zmluvné dojednania, ktoré by inak predstavovali neprijateľné podmienky, ak sú individuálne dojednané. Ťažisko individuálneho dojednania podmienky spočíva v možnosti spotrebiteľa ovplyvniť podstatu podmienky. Odporca uviedol, že navrhovateľka bola preukázateľne upozornená na mimosúdne riešenie sporov z poistenia a informovaná o tom, čo obnáša zákon č. 244/2002 Z.z. v rozsahu, ktorý určil sám spotrebiteľ, a to zo strany sprostredkovateľa poistenia. Sprostredkovanie poistenia je licencovaná činnosť a sprostredkovateľ poistenia bol pred zahájením svojej činnosti registrovaný u Národnej banky Slovenska, pričom za týmto účelom bol povinný preukázať odbornú spôsobilosť a pripravenosť na vykonávanie činnosti sprostredkovateľa poistenia. Až na základe posúdenia splnenia týchto kritérií bol sprostredkovateľ registrovaný. Písomný prejav navrhovateľky - dojednať individuálne Osobitné zmluvné dojednanie v podobe rozhodcovskej doložky je sám o sebe platný v zmysle § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Odporca trval na tom, aby súd pri posudzovaní a výklade písomných prejavov vôle navrhovateľky postupoval v zmysle § 35 až § 40 Občianskeho zákonníka. Odporca namietal tvrdenia navrhovateľky ako paušálne a mechanické tvrdenia bez akýchkoľvek dôkazov, že rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou podmienkou, lebo spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach spotrebiteľa. Pre označenie zmluvného dojednania za neprímerané je nutné preukázať rozpor s dobrými mravmi, ako i značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach, a to vždy ku ťarche spotrebiteľa, pričom vždy sa posudzujú okolnosti, ktoré boli známe v dobe uzavretia zmluvy. Odporca upriamuje pozornosť na to, že zo strany navrhovateľky bola uzatvorená poistná zmluva, a to už pripojením jej podpisu pod návrh na uzatvorenie poistnej zmluvy, a to spolu s podpisom sprostredkovateľa poistenia vystupujúcim za poisťovňu, pričom súčasťou zmluvy sú aj Všeobecné poistné podmienky a nato aby sa stali jej súčasťou ich nebolo treba osobitne dojednávať. Skutková a právna podstata individuálneho dojednávania napádanej rozhodcovskej doložky sa dá posúdiť len ak sa do zreteľa pozornosti súdu dostane celý proces uzatvárania poistnej zmluvy. Podľa odporcu bola v rámci tohto procesu platne dojednaná rozhodcovská doložka, a to ako výsledok výsostne individuálneho dojednania medzi klientom a sprostredkovateľom poistenia. Odporca uviedol, že je nespochybniteľné, že pokiaľ sprostredkovateľ poistenia dodržal zákon č. 340/2005 Z.z. ako aj iné zákony, ktoré dodržat' mal, o čom svedčí listina podpísaná navrhovateľkou a aj sprostredkovateľom poistenia (záznam o potrebách klienta zo dňa 14.12.2007), potom bola rozhodcovská doložka dojednaná individuálne. Ďalej odporca vo vyjadrení uvádzal povinnosti sprostredkovateľa v zmysle zákona č. 340/2005 Z.z. o sprostredkovaní poistenia, rozobral postup sprostredkovateľa pri uzatváraní poistných zmlúv. V ďalšej časti podania odporca poukázal na judikatúru súdov, ktoré posúdili obdobnú rozhodcovskú doložku z dôvodu jej individuálneho dojednania ako platnú. Záverom odporca uvádza, že dojednanie rozhodcovskej doložky v danom prípade bolo výsledkom slobodného rozhodnutia navrhovateľky, nešlo o neprijateľnú podmienku, keďže navrhovateľka mohla túto podmienku individuálne ovplyvniť (aj vylúčiť, a to nepodpísaním osobitných zmluvných dojednaní) bez toho, aby tým bol ovplyvnený zvyšok poistného vzťahu. Tým, že obe strany prejavili vôľu uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, došlo k individuálnemu dojednaniu tejto zmluvnej podmienky. Právnym dôsledkom takejto dohody zmluvných strán je, že nemôže byť táto časť zmluvy považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nemôže byť označená za neplatnú podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že Osobitné zmluvné dojednania sú samostatné, oddeliteľné od poistnej zmluvy a oddelené od VPP. Osobitné

zmluvné dojednania platia iba v prípade ich osobitného podpísania obomi zmluvnými stranami, čo vyplýva z ich textu. Bod v nich označený ako rozhodcovská doložka odkazuje na XV. časť VPP. Len to, že sa Osobitné zmluvné dojednania odkazujú na časť textu VPP nemôže znamenať, že Osobitné zmluvné dojednania nie sú samostatné, oddeliteľné od zvyšku poistného vzťahu. Text XV. článku VPP je neúčinný pre danú poistnú zmluvu, pokiaľ pri nej nedošlo ku individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej doložky, a to v Osobitných zmluvných dojednaniach. Na základe uvedeného odporca žiada, aby súd návrh zamietol.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, poverenej zamestnankyne odporcu, svedkyne Mgr. Eleny Capákovskej Šlosiarovej, oboznámením sa s poistnou zmluvou z 14.12.2007, výňatkom z VPP, osobitnými zmluvnými dojednaniami, oznámením o zániku poistenia z 4.4.2011, príručkou obchodnej služby, rozhodcovským rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice, sp. zn. 3C/148/2012 zo dňa 19.01.2012, návrhom na začatie rozhodcovského konania, upovedomením o začatí konania pred rozhodcovským súdom, fotokópiou poštovej obálky, všeobecnými poistnými podmienkami, nálezom Ústavného súdu SR II. ÚS 499/2012 zo dňa 10.07.2013, tlačovou informáciou Ústavného súdu SR z 10.07.2013, kópiou rozhodcovského spisu Arbitrážneho súdu Košice, sp. zn. 3C/148/2012, vyjadrením odporcu z 21.11.2013 a jeho prílohami, vyjadrením odporcu predloženým na pojednávaní, záznamom o požiadavkách a potrebách klienta zo dňa 14.12.2007 a zvyšným obsahom spisu.

Navrhovateľka s odporcom zastúpeným sprostredkovateľkou poistenia Barborou L'ahkou uzavrela dňa 14.12.2007 poistnú zmluvu č. 4440290002, ktorej predmetom bolo životné poistenie a poisteným bola navrhovateľka. Súčasťou poistnej zmluvy boli všeobecné poistné podmienky.

Vo všeobecných poistných podmienkach v XV. časti je obsiahnuté dojednanie o rozhodcovskom konaní, v zmysle ktorého všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom, podľa zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, štatútu rozhodcovského súdu a rokovacieho poriadku. Podľa bodu 2 XV. časti VPP účinných k 21.05.2007 bola poisťovňa oprávnená poveriť právnickú osobu zriadením alebo výberom rozhodcovského súdu, resp. poisťovňa bola oprávnená zriadiť rozhodcovský súd, alebo poveriť tri osoby na výkon rozhodcu. V časti XVII. v bode 7a VPP je uvedené, že s uzavretím poistnej zmluvy pri jej vzniku je spojený osobitný provízny náklad v podobe úhrady odmeny za sprostredkovanie poistnej zmluvy medzi poisťovňou a poistníkom, ktorý uhrádza poisťovňa. Podpisom poistnej zmluvy vzniká poisťovní osobitná pohľadávka voči poistníkovi vo výške vyplatenej províznej odmeny za sprostredkovanie príslušnej poistnej zmluvy, ktorá sa vyporiada po ukončení poistného vzťahu zápočtom voči odkupnej hodnote, ak je vytvorená alebo poistnému plneniu. Ak odkupná hodnota pri ukončení poistného vzťahu vytvorená nebola, pohľadávka sa stáva splatnou dňom ukončenia poistného vzťahu a poisťovňa je oprávnená voči poistníkovi ju uplatniť podľa zásad dohodnutých v týchto všeobecných poistných podmienkach pred rozhodcovským súdom.

VPP sú ukončené podpisom navrhovateľky a dátumom podpisu 14.12.2007. Na rovnakom liste, na ktorom končia VPP sa nachádzajú osobitné zmluvné dojednania číslo 01/2007, ktoré majú 2 odseky. V odseku 1 je uvedené, že zmluvné strany sa dohodli, že poistenie zanikne aj tak, že poistné za ďalšie poistné obdobie nebude uhradené do 2 mesiacov do jeho splatnosti. V odseku 2. je obsiahnutá rozhodcovská doložka, v znení : „poistník a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle časti XV. všeobecných poistných podmienok. Toto ustanovenie chápú zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.“ Osobitné zmluvné dojednania sú opatrené podpisom navrhovateľky a sprostredkovateľom poistenia s dátumom podpisu 14.12.2007.

Z pripojenej fotokópie rozhodcovského spisu 3C/148/2012 súd zistil, že dňa 4.1.2012 podal odporca na Arbitrážny súd Košice so sídlom Alžbetina 41 v Košiciach proti navrhovateľke návrh na začatie konania o zaplatenie sumy 102,90 Eur s príslušenstvom titulom práva odporcu na náklady na uzavretie poistenia v súvislosti s ukončením poistnej zmluvy č. 4440290002 podľa bodu 7a časti XVII. VPP. Arbitrážny súd v Košiciach rozhodol o návrhu odporcu rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 3C/148/2012 dňa 19.01.2012 bez pojednávania a zaviazal navrhovateľku zaplatiť odporcovi sumu 102,90 Eur a trovy rozhodcovského konania v sume 276 Eur, a to do 5 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku, alebo aby v tejto istej lehote podala odpor na rozhodcovskom súde. Právomoc rozhodnúť spor z poistnej zmluvy odvodil

rozhodcovský súd z ust. XV. časti VPP a osobitných zmluvných dojednaní. V poučení rozhodcovského rozsudku sa okrem iného uvádza, že je možné voči nemu podať v lehote 5 dní odpor, pričom podmienkou je zaplatenie poplatku za odpor vo výške 72 Eur. Zároveň sa v poučení uvádza, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný v skrátanom konaní na základe skutočností tvrdených a preukázaných odporcom ako žalobcom v danom konaní. Rozhodcovský rozsudok bol navrhovateľke doručený dňa 24.06.2013, navrhovateľka rozhodcovský rozsudok nenapadla odporom, ale dňa 18.7.2013 podala žalobu o jeho zrušenie na Okresný súd Trenčín.

Uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 02.10.2013 č.k. 20C/264/2013-36 bola odložená vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku vydaného Arbitrážnym súdom Košice dňa 19.01.2012, sp. zn. 3C/148/2012 do právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Trenčín o návrhu navrhovateľky na zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedeného tunajším súdom pod sp. zn. 20C/264/2013.

Na pojednávaní navrhovateľka trvala na návrhu. Rozhodcovská doložka obsiahnutá vo VPP a v osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pretože na základe nej bola nútená podrobiť sa rozhodcovskému konaniu, nemala na výber. A prípadný spor z poisťnej zmluvy nemohol byť riešený pred všeobecným súdom, ale iba pred rozhodcovským súdom, ktorý kreoval odporca. Uviedla, že rozhodcovská doložka sa nenachádza len v osobitných zmluvných dojednaniach, ale aj v časti XV. VPP a jedine v prípade, že by nepodpísala ani osobitné zmluvné dojednania ani VPP a ani zmluvu, iba tak sa dalo vyhnúť tomu, aby táto rozhodcovská doložka sa na ňu nevzťahovala. Svoj návrh podala na základe zákona o rozhodcovskom konaní v zmysle § 40, ods. 1 písm. c/, nakoľko považuje rozhodcovskú doložku za neplatnú. Nebola individuálne dojednaná a ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ďalším dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku je skutočnosť, že bola porušená v rozhodcovskom konaní rovnosť účastníkov v jej neprospech, pretože v jednej obálke doručenej jej od odporcu sa nachádzal tak návrh na začatie rozhodcovského konania, upovedomenie o rozhodcovskom konaní ako aj rozhodcovský rozsudok. Ďalej poukázala na to, že rozhodcovský súd ju nepredvolal na toto konanie. Rozhodol o nároku bez jej prítomnosti, bez toho aby vykonal dokazovanie. Návrh podala navrhovateľka aj z dôvodu uvedeného v § 40 ods. 1 písm. j/ zákona o rozhodcovskom konaní, pretože pri rozhodovaní rozhodcovského súdu boli porušené ustanovenia práv spotrebiteľa, konkrétne pri uzatváraní poisťnej zmluvy osoba konajúca za odporcu navrhovateľku nepoučila o rozdiel medzi rozhodcovským konaním a konaním pred všeobecným súdom. VPP k predmetnej poisťnej zmluve sú rozsiahle, majú 13 strán, sú písané odbornou právnou terminológiou a priemerný človek tomu ťažko porozumie. Navrhovateľka mala u odporcu predtým dojednané investičné životné poistenie, ktoré skončilo v roku 2007. Následne jej odporca doručil list, v ktorom ju upozornil na možnosť zhodnotiť nasporené peniaze v rámci poistenia, teda na možnosť uzavrieť novú poisťnú zmluvu, predmetom ktorej bude životné poistenie jej osoby, pričom z nasporených peňazí mohla na tento účel vložiť mimoriadny vklad, čo aj spravila. Išlo o poistenie s názvom Euro Kapital plus. Poistku uzavrela dňa 14.12.2007 na pobočke odporcu v Trenčíne. Prítomná bola navrhovateľka, jej matka a pani, ktorá zastupovala odporcu Barbora Láhková. Poistná doba bola dojednaná na 47 rokov a poistné malo byť platené v mesačných platbách. Navrhovateľka si vzhľadom na odstup času od podpísania zmluvy presne nepamätala, aké konkrétne zmluvné ustanovenia so sprostredkovateľkou preberala. Bola si však istá, že sprostredkovateľka poistenia ju neupozornila na to, že v poisťných podmienkach sa nachádza rozhodcovská doložka, nevysvetlila jej ani, čo obnáša rozhodovanie o sporoch v rozhodcovskom konaní. O tom, ako budú riešené spory z poistenia sa navrhovateľka so sprostredkovateľkou nerozprávala. Navrhovateľka chcela uzavrieť poisťnú zmluvu na základe ktorej bude poistená pre prípad smrti, úrazu alebo kritických chorôb. Nespomína si, či jej sprostredkovateľka poistenia dala poistné podmienky na prečítanie. Sprostredkovateľka jej ukázala, kde má podpísať poisťnú zmluvu, VPP a osobitné zmluvné dojednania s tým, že uviedla, že podpisom VPP bude uzatvorená zmluva, ale sú to všeobecné podmienky, a preto je potrebné podpísať aj osobitné zmluvné dojednania, ktoré sa týkajú tohto konkrétneho poisťného produktu Euro Kapital Plus. Navrhovateľka uviedla, že ak by vedela, že podpisom VPP ako aj osobitných zmluvných dojednaní bude všetky prípadné spory z poisťnej zmluvy rozhodovať rozhodcovský súd, tak by tieto listiny nepodpísala. Navrhovateľka ďalej uviedla, že poisťno-právny vzťah bol ukončený na jej žiadosť, pričom odporca jej doručil list oznámenie o zániku poistenia, v ktorom uviedol, že jej má vyplatiť preplatok 0,93 Eur a nebolo v tomto oznámení vôbec spomenuté, že by evidoval voči navrhovateľke nejaký dlh titulom predmetného poisťného vzťahu. Zo strany odporcu nebola navrhovateľke doručená žiadna predžalobná výzva a o dlhu sa dozvedela až z rozhodcovského rozsudku, ktorý jej bol doručený. Navrhovateľka uviedla, že nebola pri podpise zmluvy v časovej tiesni.

Na pojednávaní zamestnankyňa odporcu predložila súdu záznam o požiadavkách a potrebách klienta k predmetnej poisťnej zmluve z 14.12.2007, ktorý vyhotovil sprostredkovateľ poistenia a ktorý bol doručený odporcovi 17.12.2007. Vo vrchnej časti záznamu textu vyhotoveného drobným písmom, riešiacim vyhlásenie sprostredkovateľa poistenia a spôsob podávania sťažností súvisiacich so sprostredkovaním poistenia je do textu vložená veta o možnosti riešenia sporov cestou rozhodcovského konania podľa zákona č. 244/2002 Z.z. a XV. časti VOP. Vpísaním slov áno-nie do viacerých kolónok mohli byť upravené podmienky poisťného produktu podľa požiadavky klienta; ani jedna možnosť sa však netýkala voľby rozhodcovského konania.

Poverená zamestnankyňa odporcu na pojednávaní uviedla, že zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta z 14.12.2007 vyplýva, že sprostredkovateľ poistenia splnil povinnosti, ktoré mu ukladá zákon o sprostredkovaní poistenia pred uzavretím samotnej poisťnej zmluvy. Zároveň z tohto záznamu vyplýva aj možnosť mimosúdneho vyrovnania sporov prostredníctvom rozhodcovského súdu v zmysle zákona o rozhodcovskom konaní. Keďže odporca nebol prítomný pri dojednávani predmetnej poisťnej zmluvy, odporca vychádza z toho, že údaje v zázname o požiadavkách a potrebách klienta sú pravdivé. Zamestnankyňa odporcu žiadala, aby súd návrh v celom rozsahu zamietol, pretože navrhovateľka nepreukázala, že boli splnené dôvody pre zrušenie rozhodcovského rozsudku. Poukázala na to, že niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré citovala navrhovateľka v návrhu boli zrušené Ústavným súdom SR. V danom prípade rozhodcovská doložka bola dojednaná platne v poisťnej zmluve konkrétne vo VPP a osobitných zmluvných dojednaniach. Taktiež kreovanie rozhodcovského súdu bolo v súlade so zákonom o rozhodcovskom konaní. Pokiaľ navrhovateľka v tomto konaní namietala neobjektívnosť alebo zaujatosť rozhodcovského súdu, tak nič jej nebránilo takúto námietku vzniesť v rozhodcovskom konaní v stanovenej lehote. V čase uzavretia poisťnej zmluvy v zmysle zákona o rozhodcovskom konaní neboli z prejednávania sporov rozhodcami vylúčené spotrebiteľské spory. Navrhovateľka neuviedla, z akého dôvodu považuje rozhodcovskú doložku za neplatnú a taktiež neuviedla, ktoré konkrétne ustanovenia právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa boli v rozhodcovskom konaní porušené. Navrhovateľka podpisom na poisťnej zmluve potvrdila, že prevzala jedno vyhotovenie VPP. Odporca si tým splnil povinnosť v zmysle ustanovenia § 788 ods. 3 OZ, a teda navrhovateľke boli oznámené všeobecné poisťné podmienky. Odporca má za to, že rozhodcovská zmluva bola dojednaná individuálne, pretože navrhovateľka podpísala osobitné zmluvné dojednania, obsahujúce rozhodcovskú doložku, pričom tieto podpísať nemusela. Aj bez ich podpisu by došlo ku vzniku poisťno-právneho vzťahu, k uzavretiu poisťnej zmluvy. Odporca poukázal na názor Krajského súdu v Banskej Bystrici vyjadrený v jeho rozhodnutí č.k. 16CoE/212/2012-82 z 22.8.2012, ktorý takéto osobitné zmluvné dojednania vyhodnotil ako individuálne dojednané a ako platne dojednanú rozhodcovskú doložku. Povinnosť zaplatiť peňažný dlh v prospech odporcu, ktorú uložil navrhovateľke rozhodcovský súd predmetným rozhodcovským rozsudkom vyplýva z časti 17 ods. 7a VPP. Ide o náklady poisťovne, ktoré súvisia s nákladmi s uzatvorením poisťnej zmluvy za sprostredkovanie poistenia.

Svedkyňa Mgr. Elena Capáková Šlosiarová, matka navrhovateľky uviedla, že bola spolu s navrhovateľkou v decembri 2007 na pobočke v Prvej Československej poisťovni v Trenčíne, pretože uvedená poisťovňa navrhovateľku oslovila, že či chce uzatvoriť nový poisťný produkt, nové životné poistenie s tým, že nasporené peniaze z predchádzajúceho poistenia vloží ako mimoriadny vklad v prospech novej poisťky. Svedkyňa uviedla, že pri uzatváraní zmluvy bola prítomná spolu s navrhovateľkou a poisťovacou agentkou. Uviedla, že celkové sedenie s agentkou trvalo cca 15-20 minút. Poisťovacia agentka navrhovateľke vysvetlila výhody poisťky s mimoriadnym vkladom, a keďže mala navrhovateľka a jej matka kladné ohlasy na činnosť predmetnej poisťovne, tak navrhovateľka súhlasila s uzatvorením tejto poisťnej zmluvy. Počas rokovania o uzavretí zmluvy agentka s nimi nepreberala rozhodcovské konanie, ani rozhodcovskú doložku, o VPP im povedala iba v skratke a následne dala podpísať navrhovateľke poisťnú zmluvu spolu s poisťnými podmienkami, ktorá navrhovateľka ani nemala čas si poriadne naštudovať.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia poisťnej zmluvy (ďalej len OZ), spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplátne zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Podľa § 52 ods. 2 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 3 OZ Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa § 53 ods. 2 OZ ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na predmet plnenia alebo cenu plnenia.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r/ OZ (zákon č. 568/2008 Z. z. účinný od 01.01.2008) za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 53 ods. 4 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 3 ods.1 zákona č. 244/2002 Z.z o rozhodcovskom konaní rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 4 ods.1, 2 zákona č. 244/2002 Z.z o rozhodcovskom konaní rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

- a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),
- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,
- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal,
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, alebo
- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený,
- j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (v čase uzavretie zmluvy medzi účastníkmi čl. 153 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva), únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a

hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.

Podľa čl. 6 ods.1. smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len ako "smernica"), členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 2. písm. a) smernice, na účely tejto smernice "nekalé podmienky znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

Podľa čl. 3 ods. 1., zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa.

Podľa čl. 3 ods. 3. smernice, príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré môžu byť považované za nekalé.

Podľa prílohy smernice 93/13/EHS ods.1 písm. q), za podmienky, ktoré môžu byť považované za nekalé sú podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (ES) vo veci C-240/98 zo dňa 27.06.2000 Océano Grupo Editorial SA proti Roció Murciano Quintero, cieľ Článku 6 Smernice (93/13/ES), ktorý od členských štátov vyžaduje stanoviť, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzujúce, by sa nedosiahol, keby bol spotrebiteľ sám povinný vystúpiť proti nekalej povahe takých podmienok.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (ES) vo veci C-168/05 zo dňa 26.10.2006 Elisa María Mostaza Claro proti Centro Móvil Milenium SL bod 38, povaha a význam verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana, ktorú smernica (93/13/ES) zaisťuje spotrebiteľom, okrem toho odôvodňujú to, že vnútroštátny súd má posudzovať ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo dňa 04.06.2009 Pannon GSM Zrt. proti Erzsébet Sustikné Győrfi bod 43, vnútroštátnemu súdu prislúcha posúdiť, či možno zmluvnú podmienku kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice (93/13/ES) ako nekalú. Podľa bodu 32 tohto rozhodnutia, je teda úlohou súdu, ktorý vo veci rozhoduje, zabezpečiť potrebný účinok ochrany, ktorú sledujú ustanovenia smernice. Úloha, ktorú v konkrétnej oblasti vnútroštátnemu súdu udeľuje právo Spoločenstva, preto nie je vymedzená len možnosťou vysloviť sa k prípadnej nekalej povahe zmluvnej podmienky, ale zahŕňa taktiež povinnosť preskúmať ex offio túto otázku hneď potom, ako je súd oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, vrátane, ak nastolil otázku o svojej vlastnej miestnej príslušnosti.

Z návrhu na začatie konania vyplýva, že navrhovateľka sa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku vydaného Arbitrážnym súdom Košice dňa 19.01.2012, sp. zn. 3C/148/2012, ktorým jej ako žalovanej v rozhodcovskom konaní, bola uložená povinnosť zaplatiť sumu 102,90 Eur a trovy rozhodcovského konania v sume 276 Eur odporcovi, ktorý bol v rozhodcovskom konaní v postavení žalobcu, a to z dôvodov uvedených v § 40 ods. 1 písm. c) a j) zák.č. 244/2002 Z.z. Navrhovateľka sa zrušenia rozhodcovského rozsudku domáhala z dôvodu, že popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy a z dôvodu, že pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa. Súd mal z predloženého rozhodcovského spisu preukázať, že navrhovateľke bol predmetný rozhodcovský rozsudok doručený dňa 24.06.2013, a navrhovateľka podala na tunajšom súde dňa 18.07.2013 návrh na zrušenie rozhodcovského rozsudku, t.j. v 30- dňovej lehote podľa § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

Poistná zmluva uzatvorená medzi odporcom a navrhovateľkou spĺňa charakteristiku štandardných spotrebiteľských zmlúv, ktorých základnou črtou je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny pred ich uzavretím. Súčasťou zmluvy sú tiež zmluvné podmienky, ktoré navrhovateľka ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené odporcom už vopred a pre veľký počet spotrebiteľov. Uvedená zmluva bola uzavretá medzi veriteľom - odporcom ako právnickou osobou, ktorá má v predmete svojej podnikateľskej činnosti uvedenú poisťovaciu činnosť a spotrebiteľom navrhovateľkou ako fyzickou osobou, čo je zrejmé aj z označenia účastníkov v zmluve. Uvedená zmluva je teda spotrebiteľskou zmluvou, na ktorú sa vzťahuje špeciálny právny režim spotrebiteľských zmlúv podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ustanovenia zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a ustanovenia európskeho práva.

Nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v spotrebiteľskej zmluve v neprospech spotrebiteľa je neprijateľná. Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý teória a prax označujú za fakticky nerovný, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu. Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcovským súdom, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa takáto rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve, alebo všeobecných podmienkach. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v prípade sporu rozhodcovský súd rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak udeje v súkromnoprávnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardnej zmluvy a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, nedokáže náležite naplánovať, sú plne namieste. Súd mal za preukázané, že obsah rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený. Výkladovým pravidlom pre posudzovanie povahy neprimeranej zmluvnej podmienky, ale na základe zásady nepriameho účinku aj aplikovateľným právom sú ustanovenia smernice (93/13/ES), a to najmä citované ustanovenia, ktoré sú dostatočne presné a zrozumiteľné. Použitie ustanovení smernice sa opiera o nepriamy účinok práva EU na právne poriadky členských štátov, ktorý spočíva v povinnosti konformného výkladu. Nejde teda o priame dosiahnutie výsledku riadnym implementovaním smernice, ale o nepriame dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou - výkladom prostredníctvom rozhodnutia vnútroštátneho súdu a nie vnútroštátneho právneho aktu implementujúceho smernicu. Keďže zmyslom, cieľom a účelom právnych noriem týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa je poskytnúť spotrebiteľom minimálne takú úroveň ochrany, aká je stanovená smernicou 93/13/EHS, tak aj vnútroštátny súd je povinný vykladať predmetné ustanovenia smernice a vnútroštátneho práva tak, aby bol dosiahnutý výsledok stanovený predmetnou smernicou. Rozhodcovská doložka v predmetnej veci, ktorá mala založiť legitimitu v predmetnom konaní, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť iný spôsob rozhodovania prípadného sporu než v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splynutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Rozhodovanie sporu pred rozhodcovským súdom je pritom paušálnym spôsobom zakotvený v zmluvných podmienkach ešte pred vznikom samotnej štandardnej zmluvy. Doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu a odporca žiadnym spôsobom nepreukázal, že by poučil navrhovateľku o rozdieloch medzi štátnym a rozhodcovským súdnym procesom. Už len tieto skutočnosti možno považovať za dostačujúce na záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky vzhľadom na zásadný dopad tejto zmluvnej podmienky na vzťahy medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa v prípade vzniku sporu zo spotrebiteľskej zmluvy podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. V zmysle citovaných ustanovení smernice a jej prílohy 93/13/EHS sa za nekalú podmienku považuje aj rozhodcovská doložka, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby riešil spory výhradne arbitrážou. Takto formulovaná rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v

neprospech spotrebiteľa a je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, dôsledkom čoho je jej absolútna neplatnosť v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Pri posudzovaní platnosti rozhodcovskej doložky súd podporne vychádzal z právnych záverov prijatých Najvyšším súdom SR v rozhodnutiach sp.zn. 6MCdo/9/2012, sp.zn. 6Cdo/1/2012 a sp.zn. 6Cdo/3/2013. Konkrétne v rozhodnutí sp.zn. 6Mcd0/9/2012 Najvyšší súd SR uviedol: „Návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy sa má predložiť spotrebiteľovi takým spôsobom, aby z neho bolo zrejmé, že spotrebiteľovi sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní a aby bolo z neho tiež zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie týkajúce sa výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená“. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp.zn. 6Cdo/1/2012 dospel k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka bola totiž dohodnutá už podpisom poisťnej zmluvy, keďže sa v nej výslovne uvádzalo, že jej súčasťou sú ako predtlačенý formulár VPP pre životné poistenie, a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v XV. časti, a to bez ohľadu na to, že účastníci podpísali (taktiež formou predtlačенého formuláru) osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku uvedenú v poisťných podmienkach. Ten istý právny záver bol vyslovený aj v ďalšom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/3/2013 zo dňa 13.3.2013.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že navrhovateľka pri uzatváraní poisťnej zmluvy nebola vôbec oboznámená s rozhodcovskou doložkou, na základe ktorej budú všetky spory z poisťnej zmluvy riešené výlučne cestou rozhodcovského súdu, nebola poučená o následkoch uzavretia takejto rozhodcovskej doložky obsiahnutej vo VPP aj v osobitných zmluvných dojednaniach, ktoré následky spočívajú v tom, že sa vzdáva prejednávania prípadného sporu z poisťnej zmluvy pred všeobecným súdom. Uvedené skutočnosti boli preukázané aj výsluchom svedkyne, ktorá bola prítomná pri dojednávaní poisťnej zmluvy. V poisťnej zmluve sa rozhodcovská doložka nenachádza. Sprostredkovateľ poistenia neupozornil navrhovateľku na to, že v poisťných podmienkach sa nachádza rozhodcovská doložka. Pokiaľ by navrhovateľka vedela, že je v poisťných podmienkach obsiahnutá rozhodcovská doložka, nepodpísala by uvedené listiny. Aj z pripojeného spisového materiálu rozhodcovského súdu - Arbitrážneho súdu v Košiciach je zrejmé isté znevýhodnenie spotrebiteľa v rozhodcovskom konaní oproti súdному konaniu v zmysle O.s.p. spočívajúce napríklad v kratšej lehote na podanie odporu proti rozhodcovskému rozsudku navyše s povinnosťou zaplatiť poplatok za odpor, v opačnom prípade sa na neho neprihliada, neexistencie úpravy oslobodenia od poplatku, ktoré skutočnosti vedú súd k záveru, že v prípade postačujúcich informácií poskytnutých odporcom navrhovateľke by sa táto ťažko rozhodla pre akceptáciu rozhodcovskej doložky. Odporca v konaní nepreukázal, že navrhovateľka bola pred uzavretím poisťnej zmluvy zo strany odporcu osobitne poučená, resp. upozornená, že všetky spory zo zmluvy bude riešiť iba rozhodcovský súd. V Zázname o potrebách klienta k poisťnej zmluve, na ktorý odkazoval odporca, je drobným písmom uvedené, že v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť rozhodcovské konanie a je tam odkaz na XV. časť VOP. Súd však nemal z uvedeného záznamu preukázané, že boli navrhovateľke poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie týkajúce sa výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní, vysvetlený rozdiel medzi konaním pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom, ako aj všetky dôsledky z toho plynúce. Z výsluchu svedkyne nič také nevyplyva, pretože svedkyňa potvrdila tvrdenie navrhovateľky, že pri dojednávaní poisťnej zmluvy sprostredkovateľ poistenia vôbec nehovoril o rozhodcovskom konaní, o rozhodcovskej doložke, na základe ktorej by sa spory zo zmluvy mali riešiť výlučne cestou rozhodcovského súdu. Z listín nepochybne vyplýva, že poisťné podmienky boli vopred pripravené odporcom ako formulár, navrhovateľka nemohla ovplyvniť ich obsah. Odporca tvrdil, že rozhodcovská doložka bola účastníkmi individuálne dojednaná, pretože osobitné zmluvné dojednania s rozhodcovskou doložkou sú nezávislé od VPP a navrhovateľka osobitné zmluvné dojednania nemusela podpísať. Z obsahu listín vyplýva, že tak VPP ako aj osobitné zmluvné dojednania sú ukončené podpisom navrhovateľky a rovnakým dátumom ako poisťná zmluva. Ak by sa aj vychádzalo z toho, že nepodpísaním osobitných zmluvných dojednaní nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, tak nemožno prehliadnuť fakt, že v časti XV. VPP je uvedené, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní

pred rozhodcovským súdom. Argumentácia odporcu, že navrhovateľka sa mohla rozhodnúť, či podpíše poisťnú zmluvu aj s rozhodcovskou doložkou, nie je pravdivá, pretože už podpisom poisťnej zmluvy a VPP, ktoré sú súčasťou poisťnej zmluvy a tiež obsahujú rozhodcovskú doložku sa navrhovateľka zaviazala strpieť rozhodcovské konanie pre rozhodnutie o ktoromkoľvek spore z poisťno-právneho vzťahu. Nie je pravdivé ani tvrdenie odporcu, že navrhovateľka mohla rozhodcovskú doložku vylúčiť, nepodpísaním osobitných zmluvných dojednaní bez toho, aby tým bol ovplyvnený zvyšok poisťného vzťahu, pretože v Osobitných zmluvných dojednaniach je okrem rozhodcovskej doložky v odseku 2 uvedené aj dojednanie v odseku 1, ktoré upravuje otázku zániku poistenia a teda navrhovateľka nemala možnosť samostatne súhlasiť s odsekom 1 Osobitných zmluvných dojednaní, bez súčasnej akceptácie rozhodcovskej doložky v ods. 2. Ako už bolo vyššie uvedené, rozhodcovská doložka, resp. rozhodcovská zmluva, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní je absolútne neplatnou zmluvnou podmienkou. Značnú nerovnováhu do zmluvného vzťahu na neprospech spotrebiteľa vnáša aj skutočnosť, že v zmysle VPP účinných v čase poisťnej zmluvy mohol rozhodcovský súd vybrať a kreovať sám odporca ako dodávateľ. Pokiaľ odporca navrhoval vykonať dôkaz výsluchom JUDr. Jaroslava Škapinca, zamestnanca odporcu, na preukázanie, že odporca plne rešpektoval vôľu ktoréhokoľvek poisťníka odporcu, ktorý nesúhlasil s uzatvorením rozhodcovskej doložky a k uzatvoreniu rozhodcovskej doložky nedošlo, súd tento dôkaz nevykonal, nakoľko ho nepovažoval za potrebný pre rozhodnutie o uplatnenom nároku. Tento svedok totiž nebol prítomný pri uzatváraní predmetnej poisťnej zmluvy s navrhovateľkou, nemôže sa vyjadriť k priebehu kontraktácie predmetnej poisťnej zmluvy, k možnosti individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky s navrhovateľkou, a preto vypočúvanie tohto svedka k okolnostiam uzatvárania iných poisťných zmlúv s inými klientami je irelevantné a nemohlo by ovplyvniť rozhodnutie súdu. Z výsluchu navrhovateľky a svedkyne vyplýva, že pri uzatváraní poisťnej zmluvy nebola navrhovateľka upozornená na rozhodcovskú doložku, nebola informovaná o dosahu rozhodcovskej doložky, taktiež ani o rozdieloch medzi konaním pred všeobecným a rozhodcovským súdom. Zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v ustanovení § 3 ods. 1 vymedzuje rozhodcovskú zmluvu ako dohodu medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vzniknú, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená, čo v danom prípade nemal súd preukázané. Podľa názoru súdu ide o nekalú praktiku zo strany dodávateľa ak v spotrebiteľskom zmluvnom vzťahu do vopred pripravených poisťných podmienok, ktoré by mali bližšie riešiť otázky poistenia zakomponuje dodávateľ rozhodcovskú doložku, rozhodcovskú zmluvu, ako iný zmluvný záväzok účastníkov odlišný od poisťného vzťahu, pričom pred predložením poisťnej zmluvy s poisťnými podmienkami na podpis spotrebiteľovi, nie je spotrebiteľ zo strany dodávateľa na ustanovenie zakladajúce právomoc rozhodcovského súdu upozornený a riadne poučený o jeho dôsledkoch. Ak spotrebiteľ predložené listiny podpíše v dobrej viere v česťnosť konania dodávateľa, no bez vedomia o tom, že podpísal aj záväzok podrobiť sa rozhodcovskému konaniu, nemôže spotrebiteľa takéto zmluvné ustanovenie zaväzovať, pretože na jeho strane nie je daná skutočná vôľa uzavrieť aj rozhodcovskú zmluvu. Navrhovateľka mienila uzavrieť s odporcom poisťnú zmluvu pre prípad smrti, úrazu alebo kritických chorôb, nepotvrdila však, žeby mala vôľu uzavrieť aj rozhodcovskú zmluvu. Takúto vôľu nemohla mať, pretože osobou konajúcou za druhú zmluvnú stranu nebola upozornená na to, že v poisťných podmienkach sa nachádzajú takéto ustanovenia zásadného právneho významu. Z výsluchu navrhovateľky a svedkyne vyplynulo, že po dojednaní obsahu poistenia navrhovateľka zmluvu a poisťné podmienky podpísala podľa pokynu sprostredkovateľa poistenia s tým, že sprostredkovateľka poistenia inštruovala navrhovateľku, že má podpísať aj osobitné zmluvné dojednania, ktoré sa týkajú konkrétneho dojednaného poisťného produktu. Navrhovateľka nemala možnosť ovplyvniť obsah klauzuly zakladajúcej právomoc rozhodcovského súdu. Mohla ju buď prijať ako celok alebo odmietnuť. Obsah tejto rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený a na jej obsahu navrhovateľka nijakým spôsobom neparticipovala. Súd dodáva, že z týchto dôvodov vyhodnotili ako neplatnú rovnakú rozhodcovskú doložku v obdobných prípadoch aj Krajský súd v Košiciach v rozsudku sp. zn. 3Co/569/2013 zo dňa 28.8.2014 a Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 12Co/26/2014 zo dňa 10.12.2014.

Z vyššie uvedených dôvodov súd uzavrel, že rozhodcovská zmluva obsiahnutá vo všeobecných poisťných podmienkach ako aj v osobitných zmluvných dojednaniach je neplatná a rozhodcovský súd nemal právomoc rozhodnúť spor z poisťnej zmluvy.

Na uvedených záveroch nemení nič ani to, že odporca predložil súdu rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici s iným právnym názorom. Súdu je známa rozdielna judikatúra krajských súdov v obdobných veciach. Pokiaľ táto judikatúra nebude Najvyšším súdom SR zjednotená, súd ju nemôže ako argument akceptovať z dôvodu jej neustálenosti a rozpornosti. V takomto prípade prvostupňovému súdu neostáva nič iné, ako o veci rozhodnúť na základe vlastného hodnotenia skutkových a právnych okolností prípadu. Dôvodom na iný postup nie je ani nález Ústavného súdu SR II ÚS 499/2012 a skutočnosť, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 6 Cdo 1/2012 z 21. 03. 2012 (v ktorom NS SR vyslovil právny názor, že rozhodcovská doložka dojednaná v obdobnom prípade, ako je posudzovaný prípad, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou) bolo napadnutá sťažnosťou a Ústavný súd túto sťažnosť prijal na ďalšie konanie. Ústavný súd SR však toto rozhodnutie skúma iba z hľadiska ústavnosti, nie z hľadiska správnosti právnych záverov. Súd navyiac dodáva, že k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky dospel na základe vlastného hodnotenia okolností prípadu.

Pre neplatnosť rozhodcovskej zmluvy súd návrhu navrhovateľky na základe § 40 ods. 1 písm. c) zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní vyhovel a predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil. Vzhľadom na uvedené bolo nadbytočné skúmať, či je splnený aj druhý navrhovateľkou uplatnený dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku, t.j. že pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Pretože súd návrhu vyhovel, patrí v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. úspešnej navrhovateľke plná náhrada trov konania. Navrhovateľka si uplatnila trovy konania spočívajúce v cestovných nákladoch na súdne pojednávanie osobným motorovým vozidlom zn. ŠKODA Fabia 6Y, ev.č. VT 747BN na trase Bratislava-Trenčín a späť (264 km). Pri priemernej spotrebe PHM 6,5 litrov/100km x 264 km x cena za 1 liter pohonných látok 1,286 Eur ku dňu 27.03.2015 predstavuje náhrada za spotrebované pohonné hmoty 22 Eur. Súd v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. uložil odporcovi povinnosť nahradiť navrhovateľke trovy konania vo výške 22 Eur.

Podľa § 4 ods. 2 písm. za) zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, od poplatku je oslobodený spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu.

Podľa § 2 ods. 2 prvá veta zák. č. 71/1992 Zb. ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť odporca, ak nie je tiež od poplatku oslobodený.

Podľa položky 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov z návrhu na začatie konania o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy a o zrušení rozhodcovského rozhodnutia vydaného rozhodcom, je súdny poplatok 331,50 Eur.

Navrhovateľka sa domáhala ochrany svojho práva, keď tvrdila, že rozhodcovská zmluva je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na poistnou zmluvou založený zmluvný vzťah účastníkov dopadajú ustanovenia na ochranu práv spotrebiteľa. Preto je navrhovateľka od platenia súdneho poplatku v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch oslobodená. Keďže súd jej návrhu vyhovel, je odporca v zmysle § 2 ods. 2 prvej vety zákona č. 71/1992 Zb. povinný zaplatiť na účet súdu súdny poplatok z návrhu v sume 331,50 Eur podľa položky 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia prostredníctvom Okresného súdu Trenčín na Krajský súd v Trenčíne v 2 vyhotoveniach.

Podľa § 42 ods. 3 O.s.p. musí byť z podaného odvolania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované. Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 251 ods. 2 O.s.p. ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie.